

DE LA GRĂBEȘTE-TE ÎNCET, LA PLEDOARIA PENTRU ÎNCETINIRE

Laurențiu Slătineanu, prof. univ., dr. ing.
Margareta Coteață, șef de lucrări, dr. ing.
Adelina Hrițuc, drd. ing.
Gheorghe Nagiț, prof. univ. dr. ing.
Oana Dodun, prof. univ. dr. ing.
Traian Grămescu, prof. univ. dr. ing.
Universitatea Tehnică “Gheorghe Asachi” din Iași”

Rezumat. Graba este un aspect ce exercită un efect direct asupra activității ființei umane. Activitatea de documentare întreprinsă de autori în acest sens a relevat o serie de aspecte de interes general. Articolul evidențiază observațiile autorilor în legătură cu această problemă.

1. Introducere

Nu vom afirma un lucru nou dacă vom spune că în prezent ne aflăm permanent sub presiunea timpului, acceptând că resimțim aproape în mod continuu necesitatea intensificării activităților în care suntem implicați. O consecință directă este aceea că ne încercăm frecvent un sentiment de regret pentru a nu fi reușit să acordăm suficient timp reflecției, activităților recreative sau relaxante.

Într-o carte publicată în anul 2014, filosoful român Andrei Pleșu menționa [2] cu o oarecare tristețe că *“În ceea ce mă privește, sunt îngrijorat mai curând de contrariul: când văd cum arată ziua de lucru a unui tânăr de azi, mă întreb care mai poate fi bilanțul lui de viață. Activitatea lucrativă asfixiază în asemenea măsură intervalul diurn, încât “lucrativă ” nu mai înseamnă nimic. ... Reușita profesională intră în conflict cu bucuria de a trăi. Lipsa de timp (blestemul de a fi mereu “ocupat”) suspendă, treptat, cel puțin două din componentele decisive ale unei existente depline: singurătatea și răgazul”*.

În cele ce urmează, ne propunem să prezentăm câteva aspecte apreciate ca interesante în legătură cu această nedorită influență a presiunii timpului asupra vieții noastre și soluția identificată de către unii cercetători pentru a diminua respectiva influență.

2. Graba în cultura poporului român

În înțelepciunea sa, poporul român a ajuns la concluzia frumos exprimată în proverbul „*Grăbește-te încet*”, îndemnându-și în acest fel fiii să acorde atenția

cuvенită trecerii timpului. În cuvinte cu un puternic efect emoțional, reprezentativul poet al poporului român, Mihail Eminescu, își îndemna un prezumtiv contemporan astfel: „Tu așază-te deoparte,/Regăsindu-te pe tine,/Când cu zgomote deșarte/Vreme trece, vreme vine.” (Glossă, [2]).

Fig. 1. Doar câteva dintre traducерile în diferite limbi ale cărții publicate de ziaristul canadian Carl Honoré.

3. Graba în cultura lumii

O formulare menită să atragă atenția asupra necesității de obținere a unor rezultate bune fără a acționa sub presiunea grabei pare să fi fost propusă încă în antichitate, de către istoricul roman Suetoniu, în lucrarea sa intitulată “De vita XII Caesarum”. A fost normal ca, de-a lungul vremii, diverse personalități ale lumii să identifice problema pe care o constituie graba de a acționa sub presiunea timpului și să își expună opiniile cu privire la această problemă. Astfel, Mahatma Gandhi (1869-1948) era de părere că „Viața înseamnă mai mult decât să te grăbești”. De un mare succes la public s-a bucurat cartea scrisă de către ziaristul canadian Carl Honoré (n. 1967, în Scoția) ce avea chiar titlul „Elogiul lentorii”. Cartea a fost tradusă în multe limbi (fig. 1) și este considerată și în prezent ca o lucrare de bază în domeniul abordat în prezentul capitol.

Din conturarea treptată pe plan mondial a opoziției față de presiunea din ce în ce mai mare a trecerii timpului vom menționa acțiunea inițiată de către Carlo

Fig. 2. Câteva lucrări științifice care abordează problemele educației încetinite (referințe: http://www.slowmovement.com/slow_schools.php, http://www.bluegum.act.edu.au/links/Maurice_Holt_Slow_Schools.pdf, <http://www.independent.co.uk/voices/commentators/tom-hodgkinson-we-need-to-take-education-slowly-8412116.html>, <http://sloweducation.co.uk/2014/02/04/slow-education-a-personal-experience-by-amy-johnston>).

Fig. 3. Lucrări științifice care abordează problema încetinerii în știință (referințe: http://www.cie.ugent.be/vooruitgroep/pdf/slowsciencemanifesto_march13.pdf, <http://www.garfield.library.upenn.edu/essays/v14p380y1991.pdf>, http://we.vub.ac.be/aphy/sites/default/files/stengers2011_pleaslowscience.pdf, <http://slowscience.fr/wp-content/uploads/2011/07/Slow-Science-English-2011.pdf>)

Petrini în 1986 împotriva deschiderii unui restaurant McDonald în Piazza di Spania (Roma). O primă consecință a acestei acțiuni a fost apariția organizației *Slow Food*, urmată evident de altele cu denumiri și intenții similare (*Cittaslow* sau *Slow Cities*, *Slow living*, *Slow Travel*, *Slow Design* etc.).

Filosoful norvegian Guttorm Fløistad (n. 1930) aprecia că „Necesitățile noastre de bază nu se modifică niciodată (necesitatea de a fi apreciat, de a fi apropiat, de a fi îngrijit, de a fi iubit)” și că numai încetinirea (lentoarea) poate recupera și răspunde acestor necesități.

Fig. 4. Lucrări științifice în care este abordată problema încetinirii tehnologiei (referințe: <http://www.johan.redstrom.se/thesis/pdf/slowtech.pdf>, http://www.willodom.com/slowtechnology/submissions/FINAL/2_JohnFass_cameraReady.pdf, <http://www.autodeskresearch.com/pdf/Exploring SlowTechnology.pdf>, http://sites.duke.edu/domenicoferraro/personalpage/files/2013/10/ferraro_voltech.pdf)

În 1999, Geir Berthelsen a prezentat un proiect privind „Planeta lentă” (în limba engleză, *slow planet*) și a contribuit decisiv la crearea *Institutului Mondial al Încetinirii* (*The World Institute of Slowness*), al cărui site este <http://www.theworldinstituteofslowness.com/>.

Un obiectiv similar își propunea și mișcarea pentru încetinire (*Slow Movement*) promovată de către jurnalistul Carl Honoré, menționat anterior. În calitate de secțiuni ale mișcării promovate de Carl Honoré, puteau fi menționate: *Cittaslow*, *Slow ageing*, *Slow church*, *Slow counseling*, *Slow education*, *Slow fashion*, *Slow food*, *Slow gardening*, *Slow goods*, *Slow media*, *Slow Money*, *Slow*

parenting, Slow photography, Slow science, Slow technology, Slow travel, Time poverty etc.

4. Pledoarie pentru încetinire

În calitate de lucrători cu preocupări privind știința și educația în domeniul fabricației, ne-am întrebat dacă nu există cumva conexiuni între procesul de încetinire și chiar preocupările noastre. Am avut astfel surpriza să constatăm existența unor reale cercetări științifice referitoare la aplicarea principiilor încetinerii în domeniul nostru de preocupări, cel al educației [4].

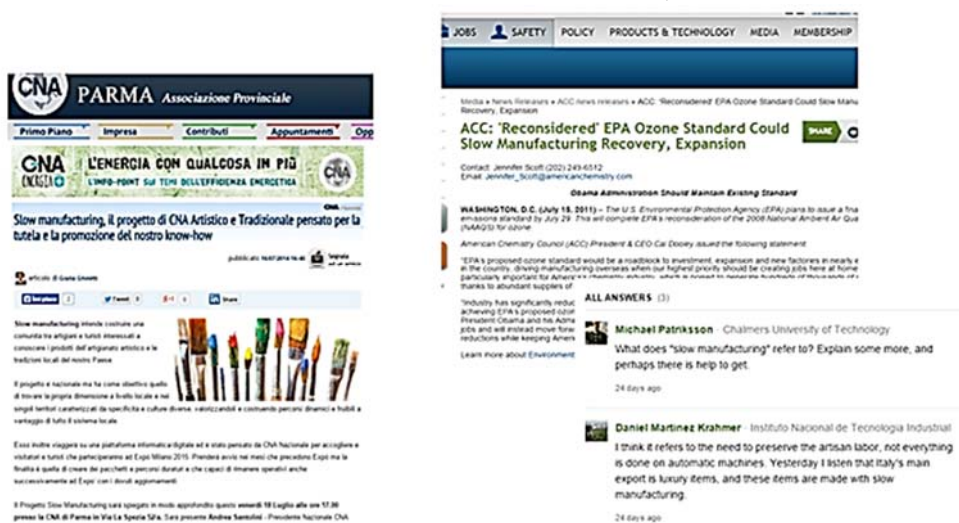

Fig. 5. Abordarea fabricației încetinite în lucrări științifice (referințe: http://www.researchgate.net/post/In_need_writing_information_about_Slow_manufacturing_factory, <http://www.americanchemistry.com/Media/PressReleasesTranscripts/ACC-news-releases/Reconsidered-EPA-Ozone-Standard-Could-Slow-Manufacturing-Recovery-Expansion.html>, <http://www.cnaparma.it/news/items/slow-manufacturing-il-progetto-di-cna-artistico-e-tradizionale-pensato-per-la-tutela-e-la-promozione-del-nostro-know-how.html>)

În primul rând am fost contrariați de existența unei mișcări privind „*educația încetinită*”, aceasta referindu-se desigur la asigurarea unei educații mai temeinice, prin acordarea timpului necesar pentru ca școlarii, elevii, studenții și chiar adulții să înțeleagă și să asimileze în mai bună măsură ceea ce le oferă procesul educațional. Imaginea din figura 2, care cuprinde primele pagini ale unor lucrări științifice referitoare la „*slow education*” este o dovadă în sensul susținerii afirmației noastre.

Și mai surprinși am fost atunci când am constatat existența unor preocupări privind încetinirea procesului de cercetare științifică (engl., *slow science*), imaginea din figura 3 aducând câteva argumente în acest sens.

Investigația noastră a continuat și am avut ocazia să constatăm că există o dorință de încetinire (de realizare mai temeinică, de fapt!) și a ceea ce constituie un al doilea obiect al nostru de activitate și anume *tehnologiile*, așa cum se poate observa, de altfel, din figura 4. Pe aceeași linie putem remarca și existența unei fabricații încetinite (engl., *slow manufacturing*) (fig. 5).

4. Obiecțiuni și rețineri față de procesele de încetinire

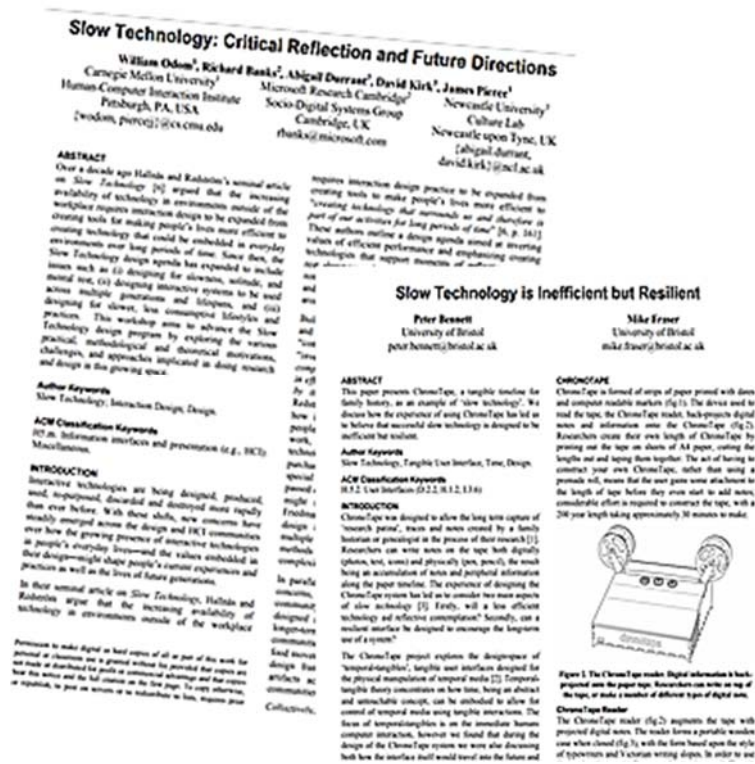

Fig. 6. Obiecțiuni față de mișcarea de încetinire (referințe: <http://www.peteinfo.com/papers/Pete2012SlowTechnology.pdf>, <https://di.ncl.ac.uk/publications/W-paper116.pdf>)

Desigur, nu există numai opinii favorabile unui proces de încetinire și vom întâlni și reacții de împotrivire la o asemenea tendință. Două asemenea opinii sunt ilustrate prin conținutul figurii 6, una dintre opinii arătând clar că „*slow technology*” este ineficientă, dar rezilientă!. Și nu putem să nu fim de acord cu

asemenea rețineri, dacă reflectăm la ceea ce ar însemna o acțiune de încetinire pentru: *a)* Ritmul general de dezvoltare a țării, a instituției, a companiei; *b)* o intervenție, în cazul unui accident; *c)* o acțiune militară; *d)* o intervenție chirurgicală etc.

4. Concluzii

Prin cele menționate anterior, am intenționat să ne oprim puțin asupra unui concept ce pare să trezească cel puțin zâmbete la început, dar care, așa cum arată rezultatele documentării noastre, ne poate îndemna la o mai profundă cunoaștere a circumstanțelor în care o acțiune de încetinire poate fi aplicată. Vom conchide că nu întotdeauna o încetinire este posibilă și recomandabilă, dar omul sau specialistul trebuie să fie pregătit pentru a aplica atât acțiuni de *încetinire* (acolo unde rezultatele ar putea fi pozitive), cât și de *accelerare*, acolo unde un asemenea proces ar putea fi necesar.

Bibliografie

1. *Eminescu M. Poezii. București: Editura pentru Literatură, 1961*
2. *Honoré C. Elogiu lentorii. O provocare adresată calculului vitezei. București: Publica, 2008*
3. *Pleșu A. Despre frumusețea uitată a vieții. Ediția a doua adăugită, București: Humanitas, 2014*
4. *Slătineanu L. Contribuții la studiul procesului de încetinire a ritmului activităților. Expunere și manuscris, 2015.*